

מעדני אשר

שאלות והקירות בענייני פרשת השבוע

י"ד ע"י מוכן "מעדני אשר" בית שמש

לעילוי נשמת האב"ד הרב אשר מאיר ז"ל
בן ידידינו הרה"ג עזריאל ברוך אהרנבוץ שליט"א
נ.ל.ב.ע. ל' חשוון תשפ"ג

פרשת צו - פרה

שנת תשפ"ד

שנת 21

לממלכת התורה

מעדני אשר

גליון תתקצ"ז

האם אין מקריבים קרבן תודה בערב פסח משום החמץ שיש בקרבן תודה או משום המצה שאיסור אכילת מצה בערב פסח?

איתא בגמ' פסחים י"ג ע"ב, ביצה י"ט ע"ב אין מביאין קרבן תודה בערב פסח מפני חמץ שבה, דאין מביאין קדשים לבית הפסול, וברש"י שם אין מביאין קרבן ביום שיתמעט זמן אכילתו שקבעה לו תורה ונמצא אף לידי נותר, ותודה נאכלת ליום ולילה, ואם יביאם ב"ד אינן נאכלות של חמץ אלא עד שש שעות.

יש להקשות: מדוע לא אמרינן שאסור להביא קרבן תודה משום מצה שבה, שהרי קרבן תודה היה מביאים ארבעים חלות, שלושים של מצה, ועשרה של חמץ, ואסור לאכול מצה ערב פסח כמבואר באור"ח סימן תע"א ס"ק ב' א"כ נמצא דממעט זמן אכילה שא"א לאכול אותו כל היום, כך מקשה הצ"ח בפסחים י"ג ע"ב, וכן בביצה י"ט ע"ב, וכן הגר"ק בספרו בגדי יו"ט ביצה י"ט ע"ב, וכן בספרו שו"ת האלקף ק"ך שלמה אור"ח סימן שכ"ב.

איכא כמה תרוצים

א. דבר שהוא מצה ויש בזה טעם מצה, אבל אין יוצאים בה ידי חובת המצוה בליל פסח, מותר לאכול בערב פסח, א"כ א"ש דהמצות של תודה היו יכולים לבשלם בערב פסח ולאכלם מבושל, כיון דאין יוצאים בזה ידי חובת מצה בליל פסח, וכן אפילו שלא ע"י בישול מותר לאכול כיון דאין יוצאים בה חובת מצה ליל הראשון כמבואר במשנה פסחים ל"ה ע"א דחלות תודה שעשאן לעצמן אין יוצא בה ידי חובתו, א"כ מותר לאכול בערב פסח לפי"ז א"ש מדוע לא נקט הגמ' שאין מקריבים תודה משום מצה, דבזה לא היה מתמעט זמן אכילה, שהיו יכולים לאכול בערב פסח כך תירץ בשו"ת האלקף ק"ך שלמה אור"ח סימן שכ"ב, ובספרו בגדי יו"ט ביצה י"ט ע"ב, עיין מג"א סימן תע"א ס"ק ח', וברע"א שם חות יאיר שם, חת"ס פסחים צ"ט ע"ב.

אבל יש חולקים: שסבירא להו דכל דבר שיש בזה טעם מצה אף שאין יוצאים בה חובת מצה של ליל הראשון אסור לאכול בערב פסח, כך כתב המרש"א בפסחים צ"ט ע"ב דבציקות של נכרים כיון דיש בזה אותו טעם מצה רגילה אע"פ שאין יוצאים בה ידי חובת מצה בליל הראשון, מ"מ אסור לאכול בערב פסח.

ב. לא שייך לומר שמיעט זמן אכילתו אלא כשממעט סוף זמנו שאז הקודש מוטל לפנינו ואין אנו אוכלין אבל מה שממעט בתחילת זמנו אין קפידא דאלת"ה לא יהיה ראשי להביא שום קרבן הנאכל רק השכם תיכף בבוקר אחר תמיד של שחר שאם מביאו איזה שעות של היום הרי כבר מעיט באכילתו כל אותן שעות שעברו שאם היה מקריבו בשחר היה לו יותר זמן לאכילתו, אלא ודאי שעיקר הקפידא הוא על שממעט סוף זמן אכילתו, לפי"ז א"ש מדוע לא נקט חלות מצה, דבזה אינו ממעט רק תחילת זמנו דהיינו כל היום, אבל בלילה יכול לאכול אין קפידא, לכך נקט חמץ דבזה ממעט בסוף זמן אכילה, כך תירץ הצ"ח בביצה י"ט ע"ב, אבל בשו"ת חכם צבי סימן קנ"א חולק על זה, ועיין צ"ח פסחים פ"ח ע"א, וכן יצחק סימן מ"ג.

ג. איסור אכילת מצה בערב פסח לא הוא אלא איסור דרבנן, ואיסור אכילת חמץ הוא דאורייתא לכן נקט הטעם של חמץ דהיא יותר חמור, מעדני אשר

אבל בפרי מגדים אור"ח סימן תס"ח כתב דדוחק לתרץ כיון דלא הוא אלא מדרבנן, לכן נקט הטעם של חמץ ולא הסביר מדוע דוחק, יש להעיר, דהחתם סופר בתורת משה על פסח כתב להדיא דאיסור אכילת מצה ערב פסח הוא דין דאורייתא, וכן הפרי חדש בסימן תע"א הביא שמדברי הרוקח משמע שאיסור אכילת מצה בערב הפסח הוא דאורייתא דכתב דהאיסור לאכול מצה בערב הפסח דמערבב תאכלו מצה ערב פסח חמץ דלא הוא רק איסור דרבנן, וכן כתב הרמב"ם.

האם יורדי הים אין להם חיוב להביא קרבן תודה?

בפרשתן ז"יב אם על תודה יקריבנו

וברש"י אם על דבר הודאה על נס שנעשה לו, כגון יורדי הים והולכי מדברות וחבושי בית האסורים וחולה שנתרפא שהם צריכין להודות שכתוב בהן תהלים ק"ז כ"א כ"ב יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם ויזבחו זבחי תודה, אם על אחת מאלה נדר שלמים הללו, שלמי תודה הן, וטעונות לחם האמור בענין, ואינן נאכלין אלא ליום ולילה.

יש לחקור האם יורדי הים אין להם חיוב להביא קרבן תודה רק אם רוצה יכול להביא או דילמא יורדי הים הוא כמו שאר ויש חיוב להביא קרבן תודה

הנה בשו"ת חתם סופר אורח חיים סימן נ"א **מחדש חידוש גדול דידורי היום אין להם חיוב להביא קרבן תודה.**

וטעם ההבדל בין יורדי הים לשאר הניצולים: כי ביורדי הים האדם עצמו מרצונו מכניס עצמו בסכנה, ומאיך הסכנה היא לא מסורה בידי אדם אלא בידי שמים, כי אם לא שלחו עליו משמים רוח סועה וסוערה אין כאן סכנה על הרוב. ומכיון שיורד הים הכניס עצמו בסכנה וגם נמסר לדין שמים כי רבים רחמיו, ע"כ אינו חייב קרבן אלא לרומם בקהל עם ותרי רבנו, [משא"כ במדבר אעפ"י שהכניס עצמו לסכנה, מ"מ היא סכנה בידי לסטין וחיות רעות וצמאון, ואינה משמים.

ומביא ראיה: מפרק ק"ז שבתהילים שבפסוק ד' התחיל בהולכי מדבריות 'תעו במדבר', ובפסוק י' ממשיך בחבושים, 'יושבי חשך וצלמות', ובפסוק י"ז מתחיל מחולה ונתרפא, ועליהם אמר פסוק כ"ב ויזבחו זבחי תודה ויספרו מעשיו ברנה, ולאחר מכן בפסוק כ"ג מתחיל ביורדי הים, ומסיים וירממוהו בקהל עם ובמושב זקנים יהללוהו, משמע מזה ששלש הראשונים שהם 'הולכי מדבריות, חבושים, וחולים', אלו חייבים בקרבן תודה, אבל יורדי הים, מצוותם רק לרומם ולהלל שם השם.

ובשו"ת אבני נזר אורח חיים סימן ל"ט תמה על החתם סופר מדברי רש"י ז"חיים ז' ע"א ב"ה לא דידי' וז"ל ששחט תודה בשעת עלייתו מן הים אף דכתיב קודם יורדי הים.

ובשו"ת שבט הלוי חלק י"א סימן נ"ו הקשה מרש"י הנ"ל בפרשתן.

ובשו"ת צמח יהודה חלק ג' סימן ג' ע"ה תירץ דודאי מודה החת"ס דיכול להתנדב קרבן תודה, דהא אפילו בלי שום סבה יכול לנדוב תודה כש"כ כאשר נעשה לו נס ביציאתו מהים, אלא דהוא סבור דהחיוב הוא לאמר תודה ולא להקריב תודה, נראה להעיר שיש שיטות ראשונים שכל הארבעה אינם חיוב אלא רשות להביא.

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הגאון רבי שלמה צבי גוטמן שליט"א מח"ס שו"ת דברי שלמה ואחיו הרה"ג ישראל נח גוטמן שליט"א מח"ס ממשקה ישראל למנחה

לעילוי נשמת אביהם

האי גברא רבה ויקירא

אוד מוצל מאש, מחסידי קמאי

הסתופף בצל גדולי הדורות, עתיר העשייה ורב פעלים

עמד לימין צדיק כ"ק מרן בעל הדברי יציב זי"ע עשרות בשנים

הרבני החסיד הרב משה דוד גוטמן בן הרב שלמה ז"ל

נ.ל.ב.ע. כ"ד אדר ב' תשע"ט

ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרה"ג יהודה פערל שליט"א בית שמש

מנהל הכולל המפורסם

משניות 24 שעות ביממה

לרגל שמחת אירוקי בתו במז"ט

עב"ג הבה"ח המופלג בתויר"ש

כמר חיים ליבוביץ נ"ו

מבחירי ישיבת תורת מרדכי בית שמש

בנו של ידידינו הרב אהרן ברוך שליט"א

בית שמש

וברכת מזל טוב לאביו

ידידינו הרב משה יצחק פערל שליט"א מאנסי

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

האם רב או תלמוד חכם שהוא לוי יש לו חיוב ליטול ידים לכהן עם הארץ?

בפרשתן ה' ו' ויאמר משה אל העדה זה הדבר אשר צוה ה' לעשות, ויקרב משה את אהרן ואת בניו וירחץ אותם במים.

ובאור החיים הקדוש כתב וז"ל על דרך אומרם בשמות רבה פ"ב וכן בזבחים ק"ב כי משה מלך היה, ותנן תכונות י"ז מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, והנה משה היה עושה מעשים שאסור לעשותם אפילו עבד עברי לאדונו לרחוץ אותו במים, ואין לך זלזול גדול מזה, אשר על כן הקדים לומר זה הדבר אשר צוה ה' מפי ה' נאמר לי לעשותו ודווקא זה ולא אחר, כי המלך אסור לעשות כן הגם שיחפוץ למחול, כי דווקא זה הדבר, לצד שהפה שאסר, מלך שלא ימחול על כבודו, הוא שהתיר וצוה לעשות כן.

יש לחקור האם בברכת כהנים יש איסור לרב חשוב לרחוץ כהן עם הארץ במים משום דהויא זלזול או דילמא במקום מצוה לא הויא זלזול

הנה ממש אין ראייה שיש היתר: דדוקא הוא שצטווה, דווקא אבל סתם לוי תלמיד חכם אפשר דיהא אסור משום דאסור לבזות את עצמו.

הנה במגן אברהם אור"ח סימן קכ"ח ס"ק ז' מביא בשם שו"ת מהר"י הלוי כתב דלוי תלמיד חכם אין צריך ליטול ידים לכהן עם הארץ.

וכן בפרי חדש שם כתב דלוי תלמוד חכם הנוטל ידים לכהן עם הארץ חייב מיתה, ע"פ הגמ' מגילה כ"ח ע"א משנאי אהבו מות אל תקראי משנאי אלא משנאי, שאסור לתלמיד חכם לעשות פעולות שהתורה יהיה שנוי בעיני בני אדם, אם רואים שאין ערך לתלמידי חכמים.

אבל באשל אברהם שם כתב וז"ל נראה דלא שייך במדינות אלו כלל איסור זה, כי אין בינו עם הארץ, גם באחד מבחינות עם הארץ שנזכר בחז"ל ברכות מ"ז ע"ב סוטה כ"ב ע"א וגם ידועים דברי המגן אברהם אור"ח סימן תקמ"ז, וכן כתב בש"ך בחו"מ בכמה מקומות עיין סימן ג' שאין בזמננו דין תלמוד חכם שיודע הלכה בכל מקום.

אך מ"מ סיים האשל אברהם: שנראה שגם במדינות האלו, הברירה ביד הלוי שלא יצוק על ידי כהן עם הארץ, אם יש ע"י זה חשש פחיתות כבוד התורה הקדושה, אבל אם יש כמה תלמידי חכמים והולך ליטול את ידיהם, חייב נמי ליטול על העמי הארץ כדי שלא להלבינם עיין במשנה ברורה אור"ח סימן קכ"ח ס"ק כ"ב.

אבל אם הלוי הוא רב ומורה הוראה לעדתו, שמוטל יותר לשמור על כבודו למען יטיל מרוחו ללכת בדרכי התורה, יעשו שיהיה הנטייה באופן מכוון דהיינו שיביא השמש כלי עם מים וקערה למקום מושב הרב והכהנים יבאו לשם ליטול ידיהם ע"י הרב, ובזה יהיה היכר לכבוד התורה.

וכעין שהיה אצל ההפלאה שהיה לוי ומרן ר' נתן אדלער היה כהן, וכשהגיע השעה לעלות לדוכן, הביא השמש כלי עם מים למקום מושבו של רבינו בעל ההפלאה והכהן הנשר הגדול, הלך אל מקום ההפלאה, וכה יצק מים על ידיו.

מדוע קרבן תודה אי אפשר לאכול רק ליום ולילה

הרי זה קשה לאכול ארבעים חלות ביום?

בפרשתן ז' ט"ו ובשר זבח תודת שלמיו ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בוקר

איתא במשנה זבחים י"ה דקרבן תודה נאכל ליום ולילה

יש להקשות: כיון שקרבן תודה הוא קרבן שלמים כמו שכתוב בפסוק, א"כ מדוע מיעטה התורה בזמן אכילתה רק ליום ולילה מאי שנא משאר שלמים שאפשר לאכול לשני ימים ולילה, ובפרט שקרבן תודה ריבתה התורה באכילתה שיש עמה ארבעים חלות שקשה לאכול בזמן קצר, כך מקשה באברבנאל בפרשתן, וכן בהקמקם דבר בפרשתן.

איכא כמה תרומים

א. דווקא חייבה התורה לאכול קרבן תודה שהוא קרבן גדול עם ארבעים חלות בזמן מועט, כדי שלא יוכל לאכול לבד ויצטרך להזמין את חבריו וקרוביו וישאלו זה את זה על מה היה תודת והוא יגיד להם הנסים והנפלאות שעשה עמו השם וירוממוהו בקהל על עמו ובמושב זקנים יהללוהו, ואלו היו שלמי תודה נאכלים כשאר השלמים לשני ימים ולילה אחד לא היה הבעל מזמין לשום אדם כי לשני ימים ולילה אחד בבית אחד יאכל, אבל בראותו הבשר והלחם רב בביתו ושלא יאכל אלא ליום ולילה אחד בהכרח יקרא רבים ממידעיו ואחוזת מרעהו לאכול פן יהיה ביום המחרת ללעג ולקלס לבני אדם הרואים אותו שורף כמות גדול מתודת שלמיו ואת אחיו ואוהביו לא קרא, כך תירץ באברבנאל בפרשתן.

וכן כתב בעמק דבר בפרשתן וז"ל מטעם זה ריבה הכתוב בלחם ומיעט בזמן אכילת תודה מכל שלמים, היינו כדי שיהיה מרבה ריעים לסעודה אחת ביום הקרבה והיה ספור הנס לפני רוב אנשים.

ב. הטעם שהתודה נאכלת רק ביום קרבנה משום דתודה באה על נס, ונס בכל יומא איתא, כדאי' במס' שבת י"ז ע"ב שאם באנו לכתוב אין אנו מספיקין, ופירש"י אין אנו מספיקין מלעשות יום טוב בכל יום, ואיך יאכל למחר מתודה של היום הלא יכול להיות שלמחר יצטרך להביא תודה אחרת עכ"ל, פירוש דמחר אתה כבר לא יוכל להודות על הנס של אתמול כי מחר יש לך כבר ניסים חדשים כמו שאנו אומרים במודים ועל ניסך שבכל יום עמנו לכן אנו גצריכים להודות כל יום מחדש, כך תירץ באמרי אמת בפרשתן.

ובספר "קב הישר" פרק י"ח מביא בשם הספר "חרדים" חידוש גדול וזה לשונו הקדוש ומי אשר האיר עליו הקב"ה חוט של חסד והצילו מכל הפגעים ר"ל, יהיה לו לזכרון תמיד חסדי ה', ולא להיות כפוי טובה, ולא זו בלבד אלא כל מי אשר משפיע עליו הקב"ה שפע של ברכה שזכה לישוב ביתו בהשקט ובבטחה ופרנסתו היא סדורה, שצריך ליתן שבח והודיה למקום על זאת.

האם בזמן הזה אפשר לקיים מצות תאכל במקום קדוש?

בפרשתן ו' ט' מצות תאכל במקום קדוש בחצר אוהל מועד

יש לחקור האם בזמן הזה גם אפשר לקיים מצוה זו או בזמן הזה אי אפשר לקיים מצוה זו

הנה החיד"א בפרשתן בספרו כסא דוד דרוש ז' כתב דהפסוק בא לרמז כי גם עתה ליל פסח כבר יצאו הנפשות מכל שערי טומאה והם בני חורין, וזהו מצות תאכל במקום קדוש, בכל פסח שאנו אוכלים מצה אנחנו במקום קדוש בני חורין מהסט"א, ולכן אנו מקוים דניסן תהיה גאולה העתידה, דזהו הטעם שהנפשות יוצאות מרשות הסט"א, וזהו בחצר אוהל מועד יאכלוה שיבנה בית המקדש במהרה בימינו.

ובתפארת שלמה מועדים של שבת הגדול **על פסוק הנ"ל כתב דברים נפלאים לדעת איך צריך להתכונן לפני שאוכל מצה:** וז"ל מבואר שייכן את עצמו קודם פסח לקדש ולטהר את עצמו להיות כלי מוכשר שיבא לתוכו המצה במקום קדוש ואז בחצר אוהל מועד יאכלוה, שיהיה המקום שהוא עתה פה כמו חצר אוהל מועד.

וזה מה שכתוב בתרגום יונתן פירשת יתרו על הפסוק ואשא אתכם על כנפי נשרים, כי בשעת עשיית הקרבן פסח במצרים היה העמוד ענן נושא אותם אל הר הבית לעשות שם הקרבן פסח, ואח"כ היה שחזרים למצרים ומשם יצאו למחרת הפסח, כמו כן עתה באכילת מצה בכונה נכונה בקדושה ובטהרה נתקפל בחינת ארץ ישראל תחתיו ומקומו קדוש בבחינת חצר אוהל מועד.

בזה יש מישב קושיא נפלאה: דבפרשת בא כתיב והיה כי יביאך אל הארץ כו' ועבדת את העבודה הזאת בחודש הזה דמשמע כי כל המצות הנוהגות בפסח הם דוקא בביאת הארץ, וזה תמוה הלא המה מצות התלוים בגוף וגם במדבר נצטוו על קרבן פסח, וגם עתה בגלות נוהג חיוב אכילת מצה, ולפי הנ"ל ינחא כי גם עתה יכול לבא לאותו בחינת ארץ ישראל במקום שהוא עומד עתה אם הוא אוכל בקדושה בהכנה הראויה, וז"ש בעל הגדה בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים, כי ענין יצ"מ הוא כשאדם יוצא ממאסר היצר ונכנס להקדושה להיות דבוק בהבורא ב"ה אשר הוא מלא כל הארץ כבודו לכן ממילא גם המקום הזה הוא כמקום הקדוש, עיי"ש עוד דברים נפלאים.

ובפירוש השני אומר התפארת שלמה: נראה לרמז בזה גודל מעלות אכילת מצה שהוא דומה קצת לאכילת קדשים, כי הנה כל המצות הם נעשים בגופו של האדם מבחוץ, אך מצוה אכילת מצה ואכילת קדשים הם נכנסים בגופו של האדם בפנים לכן נקראו קרבנות שמקרבת את האדם ברפואת הנפש בפנימיות כמ"ש והקרב והקרעיים ירחץ במים, וזה מה שאמר ואכלו אותם אשר כופר בהם כי הם תועלת גדול לקדש את האדם בפנים, כמ"ש וכל קרבי את שם קדשו כמ"ש חכז"ל הסיקו בפנים כי נכנס בכל האיברים הפנימים לקדש ולטהר אותם, וגם ענין אכילת מצה הוא נקרא בזוהר הקדוש מיכלא דאסוותא, כי הוא רפואת הנפש בפנים והוא ג"כ תועלת לאדם ע"י שמכין א"ע בהכנה רובה בתשובה ומעש"ט שיהיה הגוף טהור ומוכן להכניס הקדושה בתוכו ע"י אכילת מצה, וזה מה שאמר הפסוק "מצות תאכל במקום קדוש" בהכנה הראויה אז בחצר אוהל מועד יאכלוה כמו אכילת קדשים בחצר אוהל מועד.

ובשפת אמת שנת תרס"ג ד"ה לחם בליאר הטעם שצוה הקב"ה לקיים מצות סיפור יציאת מצרים על המצות, כי לכאורה קשה איך אנו מעיזים להשתמש עם אותה הפה אשר עוונותינו הרבים טימאנו עם דיבורים של לשון הרע ודברים בטלים ח"ו, לאכול בו את המצות שיש בהן קדושה גדולה, ורמזו בהן הרבה שמות הקדושים כמבואר בכתבי הארז"ל

ומתריץ: מטעם זה נתן לנו הקב"ה את המצוה של סיפור יציאת מצרים עם ה' מוצאות הפה, כי על ידי סיפור זה אנו מקדשים ומזככים את הפה שיהיה נקי מכל סיג ופגם, ועל ידי זה אנו יכולים אחר כך להשתמש עם הפה כדי לאכול בו את המצה, וזהו שדרשו, "לחם עוני, שעונין עליו דברים הרבה", שאומרים עליהם הלל והגדה של פסח, כדי לקדש את הפה להיות מוכן ומזומן לקיים בה מצות אכילת מצה. "וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח"

מדוע אין אומרים מזמור לתודה בנגינה

הרי זה חיוב לאומרה בנגינה?

נפסק בש"ע אור"ח סימן נ"א ס"ק ט' מזמור לתודה יש לאומרה בנגינה, שכל השירות עתידות ליבטל חוץ ממזמור לתודה.

ובלבוב אורח חיים סימן נ"א כתב ויש לאומרו בנגינה, מפני שהוא שיר נאה ומשובח שהיו אומרים אותו על כל קרבני התודות שהיו מקריבין לתת שבח ותודה לאלהים על כל הטובות שגמלנו, לפיכך אמרו רז"ל ויק"ר ט' ז' כל השירות עתידות ליבטל חוץ ממזמור לתודה, כי חסדיו וטובותיו לא יפסקו לעולם כמו שנאמר תהלים קל"ז כי לעולם חסדו.

יש להקשות: מדוע לא נהגו בזמננו לקיים מה דנפסק בש"ע שצריך לומר מזמור לתודה בנגינה, כך מקשה הגאון רבי שלמה זלמן אוירבאך זצ"ל בספרו הליכות שלמה תפילה פרק ו' ארחות הלכה הערה 42, וכן בתשובות והנהגות כרך א' סימן קצ"ה

משיב בהלכה

איך יש מציאות שכהן גדול יפגש עם ממזר?

הנה הרמב"ם פ"ה מהלכות כלי המקדש ה"ז כתב ויהיה ביתו של כהן גדול בירושלים ואינו זז משם.

ובמנחת חנוך בפרשתן מצוה קל"ט ס"ק ז' תמה היכן מקורו של הרמב"ם.

וכתב דטעם הדבר: משום דיש לו מצוה להביא קרבן כל יום כמו דמבואר בפרשתן ו' י"ג זה קרבן אהרן ובניו אשר יקרבו לה' וגו', וקרבן טעון לינה, א"כ היה צריך להיות בירושלים כל יום, לכן אינו יכול לצאת.

ובגליוני הש"ס ר"ה ה' ע"א כתב דמקורו של הרמב"ם מהא דאיתא במשנה סנהדרין י"ח ע"א ויוצא עמהן עד פתח שער העיר, ואולי אפשר דטעמו משום לינה כמו שכתב המנחת חנוך הנ"ל, ובמשך חכמה בפרשתן בד"ה פתח אהל מועד כתב מקור אחר.

יש להקשות: מהא דמבואר הוריות י"ג ע"א דממזר תלמוד חכם קודם לכהן עם הארץ, ובירושלמי שם דאף לשיבה הממזר קודם, איך משכחת כהן גדול, וממזר במקום אחד, הא איתא באבות דר"נ פרק י"ב משנה ח', ומובא בשיטה מקובצת ב"ק פ"א דממזר אינו נכנס לירושלים, א"כ שכהן גדול אינו יוצא מירושלים, איך יכול להיות שפיר שיזדמנו יחד, באופן שהכהן גדול יצא לצורך, כן תירץ בעקבי חיים סימן ס"א, וכן בשו"ת חקל יצחק סימן פ"ד, וכן בשו"ת משנה שכיר יור"ד סימן רמ"א, וכן באוצר יד חיים סימן תתק"צ.

איכא כמה תרוצים

א. ע"פ מה שכתב בשו"ת בית יצחק אה"ע סימן קמ"ג ס"ק ד' דלצורך גדול היה מותר לכהן גדול לצאת מירושלים, ומביא ראיה: מהא דאמרין בגמ' יומא ס"ט ע"א ששמעון הצדיק שהיה כהן גדול היה יוצא לקראת אלכסנדר מוקדון, א"כ משכחת שפיר שיזדמנו יחד, באופן שהכהן גדול יצא לצורך, כן תירץ בשו"ת אבני חפץ סימן ס"ט ס"ק ד', וכן באוצר יד חיים סימן תתק"צ.

ב. ע"פ מה שכתב במנחת חינוך הנ"ל דהא דאינו יוצא מירושלים משום דטעון לינה, א"כ א"ש דרק ללון היה אסור חוץ לירושלים משום דכה"ג היה מקריב כל יום מנחה והיה טעון לינה, אבל לצאת בלא לינה מותר, א"כ אתי שפיר איך יכול להיות שיצא הכהן גדול, כן תירץ באבני חפץ הנ"ל, וכן תירץ בעקבי חיים סימן ס"א.

ג. דמירי שהרג הכה"ג בשוגג והיה צריך לגלות א"כ שפיר משכחת ליה שיוצא מירושלים, ומפלפל שאף שהרג בשוגג יש מצוה של וקדשתו, כן תירץ באבני חפץ הנ"ל, וכן בעקבי חיים סימן ס"א.

ד. אע"ג דממזר אסור להיכנס לירושלים, מ"מ ממזר חייב במצות, א"כ חייב בעילוי הרגל, א"כ משכחת שפיר שהוא בירושלים, כן תירץ חקל יצחק סימן פ"ה, ועיי' בהיותו של הרון רבני מתיא ארוק על ספר נזקים מנדים של הפר"מ מדין הנה"י דין שאפשר שמשו"ב פטור מני מעלה לרוב.

ה. דמירי שנפסל הכה"ג א"כ אינו צריך ללון בירושלים מותר לצאת, כן תירץ שו"ת משנה שכיר יור"ד סימן רמ"א.

ו. דמירי דרבים היו צריכים לממזר מותר לו ליכנס לירושלים, כן תירץ משנה שכיר הנ"ל.

ז. ע"פ מה שכתב בגליוני הש"ס ר"ה ה' ע"א דיש להקשות על הא דמבואר סנהדרין י"ח ע"א שכה"ג היה יושב בסנהדרין, הא כה"ג אין יוצא מירושלים, והא סנהדרין היה מודדין על עגלה ערופה וכן להוסיף על העיר, ותירץ לצורך מצוה היה מותר לו לצאת, א"כ א"ש דמירי שיצא לצורך מצוה, מעדני אשר.

ח. ע"פ מה שכתב התוס' יו"ט שם בהוריות וכן שאר המפרשים דבע"כ מיירי משנה הנ"ל בימי בית שני דהיה ממנים כהנים שאינו מהוגנים, דבזמן בית ראשון לא היה ממנים כהן עם הארץ כמבואר בחז"ל יומא י"ח ע"א שצריך להיות גדול מאחיו בחכמה, לפי זה הא"ש דהכהן שאינו מהוגן אינו מדקדק בהלכה שאסור לצאת מירושלים, מעדני אשר, ועיי' שו"ת בית דוד לטעם סימן קט"ו שקשה מתוס' תענית כ"ו ע"א ד"ה מה סבר שכתב הדמ"ל כשרים לומר שיהא אפילו ממזר בירושלים, וזוהו דנכנס לירושלים, ומניחו בצ"ע וי"ל.

איך היה מותר לשרוף פסח שנטמא על הגג?

בפרשתן ו' כ"ג וכל חטיאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקודש לא תאכל באש תשרוף.

בגמ' פסחים כ"ד ע"א דרשינן בקודש באש תשרף, שקדשים שנפסלו דטעונים שריפה, אין שורפין אותה אלא במקום אכילתן.

ונחלקו רש"י ותוס' שם מ"ט ע"א לשיטת רש"י אף קדשים קלים הנאכלים לזרים צריכים לשרפו במקום אכילתן מן התורה, אבל לשיטת התוס' קדשים קלים הנאכלים לזרים אין צריכים לשרפו במקום אכילתו מן התורה, אלא מדרבנן.

יש להקשות: מהא דאמרין במשנה פסחים פ"א ע"ב פסח שנטמא שורפין אותו על גגותיהן, והא פסח אינו נאכל על הגגות כמבואר בגמ' בפסחים פ"ה ע"ב דגגין ועליות לא נתקדשו וברש"י שאין אוכלים לא קדשי קדשים בגגין דעזרה, ולא קדשים קלים בגגות ירושלים, א"כ איך מותר לשרפו שם, הא אינו מקום אכילתו, ולשיטת רש"י מן התורה אסור, ואף לשיטת התוס' קשה, דמ"מ מדרבנן בעינן לשרוף במקום אכילתו, כן הקשה במלאכת שלמה בהגהות סוף המשניות ונשאר בצ"ע, ומביא שהרמב"ם לא גרס ובגגותיהן, וכן הקשה באור שמח על הרמב"ם בפרק ו' מהלכות בית הבחירה, וכן במנחת סולת מצוה קמ"ו, וכן בזע אברהם סימן ז' ס"ק ג'.

איכא כמה תרוצים

א. מירי בגגות השווין לארץ דזה כן נתקדש, דרק הגגות הגבוהים מן הארץ לא נתקדשו כמבואר פסחים דף פ"ז ע"ב, כן תירץ במנחת סולת מצוה קמ"ו, וכן מחנה דן שם בפסחים.

ב. ע"פ מה שכתב הראב"ד תמיד ל' ע"ב דהא דגגין לא נתקדשו היינו אותן גגין ועליות שהיו באותו פרק שנתקדשה העזרה, אבל מכאן ואילך כל מה שיעשה שום דבר באויר הכל קדוש, לפי זה א"ש דמשכחת בגגין שנעשו אח"כ, כן תירץ זע אברהם לופטביר סימן ז' ס"ק ג', וכן במנחת סולת מצוה קמ"ו.

ולפי זה מתורץ: הא דאמרין בגמ' פסחים י"ג ע"ב שהיה מניחים חלות תודה פסולות דגג האצטבא, ופרקי בגמ' אמאי פסולות, ומה פריך הא נפסל ביוצא כיון דגגין לא קדשו ולפי הנ"ל א"ש, ועיי' בקהלות יעקב פסחים סימן ג' ב' תירץ באופן אחר.

א] היכי תימצי שמותר להקריב קרבנות אחר תמיד של בין הערבים?

ב] היכי תימצי עבודה שלחלק מהשיטות לא היתה צריכה בגדי כהונה?

ג] היכי תימצי אוכל שהיה כהמן ונבלע באיברים?

ד] היכי תימצי קרבן שמכפר בלא תשובה.

ה] היכי תימצי בגד שהיו צריכים לכבסו רק בעזרה?

ו] האם מותר לאכול קדשים עם בגדי כהונה שהיו כלאים?

ידעת ההלכה

ז] מדבקה לסימון עמודים, חידוד. ר' ראובן ור' שמעון הדביקו בשבת, כל אחד בספר תהילים שלו, מדבקה שקופה רב פעמית צבעונית המיועדת לסמן עמודים, לר' ראובן מותר ולר' שמעון אסור מדוע? (שניהם קוראים בכל יום פרק אחד או יותר בספר תהילים והם סימנו את מקום קריאתם בשבת. אותן מדבקות)

ח] שכח להניח את הסיר על הפלטה בערב שבת. ר' חיים הוריד ביום שישי, לפני הדלקת נרות שבת, את סיר הצולנט (החמין) מהאש, והניח אותו על השיש על מנת להחזירו לכיריים לאחר שיניח את הבלעך (טס של מתכת) על האש ובכך יהפוך אותם לכיריים גרופים וקטומים. עקב הטרדות בהכנת השבת, שכח ר' חיים להניח את סיר הצולנט על הכיריים המכוסות וכאשר נזכר ראה שכבר נכנסה השבת. הצולנט בסיר היה עדיין רותח ומבושל כל צורכו. האם מותר לר' חיים להניח את סיר הצולנט החם, המונח על השיש, על הכיריים המכוסות בשבת?

ט] ביטול כלי מהיכנו. גב' כהן הגישה לשולחן השבת, בתום הסעודה, קערה עם אגוזים בקליפתם, בני המשפחה אכלו את האגוזים ואת קליפתם הקשה שמו באותה קערה, כאשר נשאר האגוז השלם האחרון בקערה, טען יהודה אריה בנה, שאסור לקחת את האגוז האחרון מהקערה מאחר שעם לקיחתו יישארו בקערה רק קליפות אגוזים שיש להם דין של מוקצה מחמת גופו, ואז תיאסר הקערה בטלטול, ויהיה כאן ביטול כלי מהיכנו, וזהו מעשה שאסור בשבת, אחיו הצעיר יוסף שלום טען שמותר. מה הדין?

י] טלטול פלטה החשמלית. גב' לוי סדרה בערב שבת את שעון השבת של הפלטה החשמלית כך שיכבה את הפלטה בשבת בצהרים. כוונתה הייתה להוציא בשבת בצהרים, לאחר שהפלטה תכבה, את התקע של הפלטה משעון השבת ולהוריד את הפלטה מהשיש, כי היא זקוקה לכל השיש לצורך הכנת סעודה שלישית לכל נשות קהילת 'פחד יצחק'. האם מותר לגב' לוי לעשות זאת?

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
- כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
- כל חודש, בראש חודש תערוך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמ"כ שם מלא, כולל/ישיבה. ועיר וטלפון וכמ"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה יכנס בעזרה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"נ.

מכתבים למערכת

שיכור שחילק כסף בפורים האם זה גזל לקחת ממנו כיון שאינו יודע מה עושה

מה שדנתם בשיכור שחילק כסף בפורים האם זה גזל לקחת ממנו כיון שאינו יודע מה עושה, וכתבתם דאם הגיע לשכרותו של לוט אין מעשיו כלום אם חילק לצדקה ויש להחמיר בזה.

הגאון המפורסם רבי שמאי קחת גראס שליט"א חבר הבר"צ קהילת מחזיקי הדת, אהבת תורה, בית הוראה דיישבת מיר, לשכת הפוסקים ביתר עילית, אוצר הפוסקים סוורא, קנין תורה פסגות ירושלים (כדור) נראה להעיר, דזה רק אם חילק סכומים מזומנים שאינו גילגל לחלק סכום כזה, אבל אם חילק סכומים של לוט אין קידושין קידושין, אבל מתיישבים הרבה בדבר, פירוש שחוקרים הרבה אם הוא שיכור כלוט, עייש בסמ"ע, ולגבי גט עיין סימן קכ"א באה"ע דאם לא הגיע, הרי זה ספק גט, עיין בחלקת מחושב ובבית שמואל, ובנידון דידן אם מסופק אם הגיע לשכרותו של לוט, אין צריך להחזיר מספק את הכסף שקיבל, ויל"ע אם יכול לקחת כתחילה, אך אם אינו נותן סכום מזומן יכול לקחת דמראה שלמה ב"ק פ"ק ג' דאם הזיק חטעו כשהיה שיכור כשכרותו של לוט חייב, וכתבו המפרשים הטעם אין"ג דשותי שהיוק פטור להעביר דשותי אינו אשם במה שהוא שוטה, אבל שיכור הוא אשם בכך שגם שהוא שיכור כלוט משום הכי חייב.

האם יש איסור לאכול בפורים לפני שקיים מצות משלוח מנות ומתנות לאבינוים

מה שדנתם האם יש איסור לאכול בפורים לפני שקיים מצות משלוח מנות ומתנות לאבינוים

הגאון רבי ישראל שורוק שליט"א רב קהילת צאנו ביתר, דומ"ץ שכונת גוש שמונים, מרכז ההוראה, שערי הוראה, ור"מ בישיב"ג תורת שלמה זווערלי ירושלים {הערה זו לעילי שפתי אבי הגה"צ חיים יעקב מנחם בן הרב עזריאל ז"ל} נראה להעיר, לפמ"ש"כ במקור קרא, וכן כתב בשו"ת מור ואהלות סימן מ"א ובשו"ת ק"ל לדוד סימן קס"ד וא"כ הכא נמי ל"ל דצריך להקדים אכילה ושתייה שהוא קיום מצות משתה ושמחה, עיין בגמ' פסחים ס"ח עמוד ב' אמר רב יוסף הכל מודים בפורים דבעינן נמי לכס, מאי טעמא ימי משתה ושמחה כתיב ביה. מן בריה דרבינא כולה שתייה הוה יתיב בתעניתא, לבר מעצרתא ופוריא ומעלי יומא דכפורי, ועצרת יום שניתנה בו תורה, פוריא, ימי משתה ושמחה כתיב, וא"כ לפ"ז יש לומר דיש להקדים משתה ושמחה למשלוח מנות ומתנות לאבינוים, כיון דאקדמיה קרא, עוד נלע"ד לומר לפמ"ש"כ בתוס' סוכה ל"ח ע"א דבהא דמבואר שם בגמרא דבדאורייתא התחיל בהיתר מפסיקין, ותימה והרי קידוש היום דאורייתא ואפ"ה א"ר יוסי פסחים ק' דאין מפסיקין ופסיקין התם הלכה כר' יוסי בע"ש, ותיירו בתירוק הב' לפי שעוסק בסעודת שבת לא חיישין כולה היא שמא יתעצל בקידוש היום. ע"כ, והכא נמי ל"ל כיון שעוסק במשתה ושמחה לא חיישין שיתעצל במשלוח מנות לפמ"ש"כ בתרומת הדשן טעם משום שיהיה לחבירו סעודת פורים בהריוחה, הובא בשו"ת חת"ס סימן קצ"ו מ"ש"כ במש"כ בשם מועדים זמנים דלא מצינו דאכילת מצוה שרי לפני קיום מצוה עכ"ד, לענ"ד יש להעיר מ"מ דהוא דתנן ברכות ח"ב לפי ששם פורין את שמע בערבין משעה שהכניס נכנסים לאכול בתרומתן, וכתב הצ"ח דא"כ דאסור לאכול קודם ק"ש מ"מ אוכלים הכהנים בתרומתן כיון דאיכא מצוה באכילתה ע"ש, ומבואר דאך דאסור לאכול לפני קיום מצוה מ"מ אכילת מצוה שריא, ועיין מ"ש"כ בנקודה זו אאמ"ר בספרו שליט"א ויחי יעקב סימן ב' באריכות.

הגאון משה יחיאל הכהן ראטה שליט"א ירושלים

נראה להעיר שמבואר להדיא בספר יסוד שורשי העבודה שמתור לאכול את הסעודה לפני קיום משלוח מנות, שכ' אחר התפילה ילך לביתו לאכול סעודת מצוה של קבלה ואף שיעקר הסעודה עושין לעת ערב וכו', ואח"כ יזכר את עצמו לקיים ג"כ מ"ע של קבלה ומשלוח מנות איש לרעהו. וכן כתב היעב"ץ בסידורו, ועפ"ז יזכר בספר הלכות חג בחג שהסעודה שאוכל בבוקר זה גם כן ממצות היום, וצריך לכוון גם באכילת שחיית הסעודה פורים. והמקובל הגר"מ מורגנשטרן בספרו שארית יעקב על מגילה כתב שמדברי הרמב"ם משמע דבעת הסעודה היו שולחים מנות וכו', א"כ בכל אכילה שאוכל מקיים מצוה, ונמצא דכולהו מצות היום הם. ובקלוטין מהר"ח הוסיף דנקטינן כסדרא דקרא משתה ושמחה, ואח"כ במשלוח מנות, ואפשר שזה הוא כוונת הטור והשו"ע שהעתיקו דין מתנות לאבינוים בסימן תרצ"ד תיכף אחר תפילת שחיית, ודין משלוח מנות אחר סעודת פורים וכו', והיינו דמשלוח מנות אפשר לקיים אחר הסעודה. וכן בספר יוסף אומץ כתב מתחילה שירבה בסעודה, ואח"כ כתב דין של משלוח מנות, ועל"פ בשו"ת נוב"ב מהר"ק סימן מ"ב שכתב קורין המגילה בבית הכנסת ואח"כ עושין משתה ושמחה ומשלוח מנות, הרי נזקק לסעודה קודם.

האם מותר להלביש את הילדים בתחפושת בשבת כשחל פורים במוצאי שבת

מה שחקרתם האם מותר להלביש את הילדים בתחפושת בשבת כשחל פורים במוצאי שבת. והבאתם החשוךי חמד שמביא ראהי מהאגרות משה אהר"ה סי' ק"ה שכשם שמתור להלביש בשבת בגדים שצריכים לשינה אז ה"ה מותר להלביש בתחפושת בשבת אם רוצים כעת ללכת מחושפים.

הרה"ג יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון

נראה להעיר, שיש לחלק בין בגדי לשינה שאז הדרך הוא להלביש אותם בגדים מבעוד יום אפילו אם אינן הולכים לישון מיד, ובין תחפושת שאפילו אם רוצים כעת ללכת מחושפים מ"מ כוונתם הוא להכין עצמם לפורים שחל במוצאי שבת, ויש צד לומר שיש מקום להחמיר. אבל לכאורה הענין להחמיר הוא רק להלבישם אבל אם הילדים הקטנים לובשים התחפושת בעצמם בשבת ודאי שאינו מחויב לעכבם

האם לבחורים מותר ליטול מהבית של הורים משלוח מנות ולשלוח את זה לחבריהם ללא רשות

מה שדנתם האם לבחורים מותר ליטול מהבית של הורים משלוח מנות ולשלוח את זה לחבריהם ללא רשות, דידלמא יש בזה גזל, ופסקו לכאן ולכאן, וטעמא דמתירים נתיחא ליה להאב שבנו מקיים המצוה ומשלח לחבריו.

הרה"ג רבי עזריאל ברוך בן הדס אהרונביץ שליט"א רמה ד' בית שמש {הערה זה לעילוי נשמת בני הרב אשר מאיר ז"ל}

נראה להביא ראהי שבכהאי גוונא שפיר יוצא הבן במשלוח מנות ואין זה גזל ועל"פ אם השתמש הבן במשלוח מנות במאכלים של אביו לתת משל"מ לחבר שפיר יצא, כי כבר דן בדבר דומה הגר"י זילברשטיין שליט"א מהר"ם חשוקי-חמד ועוד, במאי שקונים ערבות ל' מינים מנערים גדולים למעלה מגול שלש עשרה והם סמוכים על שולחן אביהם והם לוקטים ערבות מן ההפקר, ומוכרים אותם שלא בדיעבד של האב, ובאופן זה אין הקונה יוצא י"י חובה שהרי הדין מציאת בנו הגדול סומך על שולחנו וכן זכיתו מן ההפקר, שייך לאביו כמבואר בחושן-משפט סימן ער וא"כ חסר בדין 'לכס', ויש צד לומר כי יש ללמוד זכות על אלו שכנים זהירים בדבר, כי יש לומר שאילו האב היה יודע היה מתרצה בדיעבד שיזכה בנו בערבות דניחא ליה לאינש דלעביד מצוה בממוניה, שבניחותא זה ירויחו גם שאין זה גזל לבנו, וגם הקונים יצאו ידי חובת המצוה, ואף שלכא' אינו מועיל למפרע דהוה יצא שלם מדעת, אבל בקצוה"ח סימן רס"ב העלה דבניחותא דמצוה מועיל אף למפרע ואפילו אם נאמר דהניחותא הוא רק שאינו מקפיד על זכות ההשתמשות, וא"כ עדיין חסר ב'לכס', מ"מ בערבות אלו ל' שחאב מקנה קנין גמור, שאל"כ ישארו אחרי החג מחוסרי ערך ולא ירוויחו לא האב ולא הבן, כל זה תורף ד' הגר"י זילברשטיין בקי' בית דוד עמ"ס סוכה ע"ב 102 ומ"מ מסיק ה"ל דיש להימנע ביום הראשון שהוא מה"ת בגלל שאין הכרח לדברים הללו התלויים בסברא, והשתא אם נדמה עניינו במשלוח מנות של הנערים להך ערבות יש מצד א' לומר דהוה יותר קל מהערבות שהזכרנו דהרי אין חיוב מה"ת כי משלוח מנות מ"ס, ואין אחרון ד'לכס', ומשום חשש גזל הרי ניחא ליה לאינש ליעבד מצוה בממוניה וכיון דהוי יחיאות דמצוה מועיל אף למפרע שלא יהיה כאן יאוש שלא מדעת, אבל לאידך גיסא, יש כאן צד לאסור משום גזל, דהרי לכך בערבות יש ניחותא דמצוה אף לגבי קיום כלם משום שהערבות ישארו מחוסרי ערך, אבל כאן המאכלים הם קיימים גם לאחר פורים, וא"כ יש חסרון יאוש שלא מדעת, וכמו דהסברנו דכל הניחא ליה ליעבד וכו' מועיל לגבי זכות ההשתמשות אבל לא להקנות בקנין גמור, ועוד יש לחלק בין הערבות לנידון דין, דהרי גבי ערבות צריך רק האב ליטול זכותו ממה שהקנו כמנים מעשי ידיו שבנו, וכיון שסילק רש וזכר בו הבן, ויכול למכור דהם שלו ממש, אבל הכא במשלוח מנות הרי מפיקי הבן מרשות האב ומהיכי תיתי שיקיים המצוה, אבל יש עוד צד לומר דכיון שיש גזול של משלוח מנות ורובם עומד גמור שיצטרך לבערם בעודו ל' יום קודם הפסח ומסתברא דבכה"ג ניחא ליה לאב להקנות לבנו, ועוד יש להוסיף דהחברים בדר"כ מחזירים משל"מ ואם באו לבית האב שוב זכר בו האב ולא נחסר לו, ולא באותי להוראה ח"ו אלא כתלמידי הדין לפני רבו וכ"א עינשה כפסק רבותיו.

הגאון כתמחיו שדאל הורוויץ שליט"א לייקוד מחבר ספר 'אוצרות הים' על מסכת ברכות ראש כולל בעיירת דיל נראה להעיר דאינו דבר פשוט שבחורים חייבין בכלל במצות משלוח מנות, דהמקור חיים מסתפק בבחורים יתומים שיש להם סוף האם חייבים לשלוח מנות, ומשמע דבבחיורם שאין להם משל עצמם וסמוכים על שולחן אביהם בודאי אין חייבין, וכן האטל אברהם כתב שגדולים הסמוכים על שולחן אחרים אינם חייבים במצות משלוח מנות, וכן פסק האור לציון הדין פ"ט ב' שבחורים הסמוכים על שולחן אביהם ואין להם סוף, אינם חייבים במצות משלוח מנות. ולכאורה צריכין לבאר הדעת על שיטות אלו הוא דח"ל לא חייבו אותם מיעקר הדין כיון שאין להם ליתן, ורק דצ"ב שהיה עני חייב במצות משלוח מנות אף שאין לו, ולמה יגיד בחורים מניין, הפרמ"ג כתב שמחזיקים הקטנים בהמצוה, ולכאורה משמע שסבר דבבחיורם חייבים מיעקר הדין, קטן שאין ספק שבבחיורם פטורים, א"כ למה היה צריך לחקן את המצוה שרי לא היכא גדול מייחייב מדאורייתא, מחזיקין קטן זמנן, וכל היכא גדול פטור מדאורייתא קטן נמי פטור, אמנם יש לדחות שמחזיקים קטנים כיון שאחרי שגידלו יהיו חייבים במצות משלוח מנות.

האם מותר לשלוח מנות בפורים קריאת המגילה

מה שהבאתם מספר תיקון משה רצה לחדש דלא יצא משלוח מנות ומתנות לאבינוים לפני קריאת המגילה, וראייתו מהגמ' מפילה פ' פורים שחל להיות בע"ש רב אמר מקדימין פ' זכור לפורים כדי שלא תקדים עשייה לזכירה וא"כ כ"ש שלא יקדים משלוח מנות לפני מגילה ידעיקר זכירה אמגילה קא'.

הגאון רבי משה יצחק פארהאנד שליט"א רב וראש כולל בית המדרש המרכזי בית הלל שכונת מנחת יצחק ירושלים

נראה דליכא הוכחה מהגמ' דכונת רב הוא דכיון דכתי' והימים האלו נזכרים ונעשים, יום זכירה דהיינו קריאת פ' זכור יש לקבוע לפני יום עשייה והיינו פורים וראהי משמואל בגמ' שם דאמר מאחרין כיון דלמקמי עשייה הזכירה בהדי הדדי קאתין והיינו ששניהם ביום שב"ק, ורצה לומר דאין קביעת זכור פ' זכור וזמן קביעת מצות פורים שניהם בהדי הדדי קאתי אף דבפועל קורין לדיד' פ' זכור לפני סעודת פורים לא נקרא ע"ז שהקדים זכירה לעשייה אלא בהדי הדדי קאתי חייבם ביום שבת, וא"כ ליכא שום הוכחה מהא יעיקר לימוד נזכרים קדאי על קריאת מגילה ונעשים על שאר מצות היום שקידים עשיית זה לפני זה דהלא שני החיובים באים כא' ביום הפורים ובכל אופן ליכא קדימת זכירה לפני עשייה וד"ק, ואף לדבריו כיון דכבר קרא המגילה בלילה ל' דלא הקדים עשייה לזכירה אלא דאפ' תלוי זה במחלו' האחרונים אי קריאה דלילה הוא בכלל זכירה דקרא שנתרבה מאלקי אקרא וגו' או מלמען ימרוך בגמ' מגילה ד. או אינו אלא דין דרבנן, ועוד אף לדבריו מהגמ' שבא להוכיח דינו לא מצינו שיהא מעכב וכי מי שקורא פ' זכור ביום שאחרי פורים לא יצא מצות פורים וא"כ ה"ו דאי משלוח מנות ודאי אף שהקדימו לקריאת מגילה, אלא דיש לעי' כשבשני המצות משלוח מנות וקריאת מגילה מונחים ומוכנים לפניו האם יש להקדים דווקא קריאת מגילה שהוא תדיר שחיובה בלילה וגם ביום לפני משלוח מנות שאין חיובה אלא פעם א' בשנה ביום.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב שמואל יונה ליסיצין שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת נכדו בכורו בן לחנתו ידידינו הרב שלמה ארלנר שליט"א יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה	גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב שמואל יונה ליסיצין שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת נכדו בכורו בן לחנתו ידידינו הרב שלמה ארלנר שליט"א יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה	גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב שמואל יונה ליסיצין שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת נכדו בכורו בן לחנתו ידידינו הרב שלמה ארלנר שליט"א יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה
גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב שמואל יונה ליסיצין שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת נכדו בכורו בן לחנתו ידידינו הרב שלמה ארלנר שליט"א יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה	גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב שמואל יונה ליסיצין שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת נכדו בכורו בן לחנתו ידידינו הרב שלמה ארלנר שליט"א יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה	גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב שמואל יונה ליסיצין שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת נכדו בכורו בן לחנתו ידידינו הרב שלמה ארלנר שליט"א יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה
גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב שמואל יונה ליסיצין שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת נכדו בכורו בן לחנתו ידידינו הרב שלמה ארלנר שליט"א יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה	גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב שמואל יונה ליסיצין שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת נכדו בכורו בן לחנתו ידידינו הרב שלמה ארלנר שליט"א יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה	גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב שמואל יונה ליסיצין שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת נכדו בכורו בן לחנתו ידידינו הרב שלמה ארלנר שליט"א יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב שמואל יונה ליסיצין שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת נכדו בכורו בן לחנתו ידידינו הרב שלמה ארלנר שליט"א יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה	גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב שמואל יונה ליסיצין שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת נכדו בכורו בן לחנתו ידידינו הרב שלמה ארלנר שליט"א יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה	גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב שמואל יונה ליסיצין שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת נכדו בכורו בן לחנתו ידידינו הרב שלמה ארלנר שליט"א יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה
גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב שמואל יונה ליסיצין שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת נכדו בכורו בן לחנתו ידידינו הרב שלמה ארלנר שליט"א יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה	גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב שמואל יונה ליסיצין שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת נכדו בכורו בן לחנתו ידידינו הרב שלמה ארלנר שליט"א יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה	גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב שמואל יונה ליסיצין שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת נכדו בכורו בן לחנתו ידידינו הרב שלמה ארלנר שליט"א יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה
גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב שמואל יונה ליסיצין שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת נכדו בכורו בן לחנתו ידידינו הרב שלמה ארלנר שליט"א יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה	גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב שמואל יונה ליסיצין שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת נכדו בכורו בן לחנתו ידידינו הרב שלמה ארלנר שליט"א יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה	גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב שמואל יונה ליסיצין שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת נכדו בכורו בן לחנתו ידידינו הרב שלמה ארלנר שליט"א יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה